

Uit Schin op Geulse processtukken.....①

Geweld

Naar aanleiding van een groot gevecht te Dolberg, op de avond van 30 augustus 1767, tussen 9 en 10 uur 's avonds, waarbij 'n zekere Hendrik Sloeders, knecht op het Hoenshuis, doodblijft, legt Joannes Brouwers, dienstknecht bij Theunissen aan St. Pieter, een verklaring af voor de luitenant-drossaard van het land van Valkenburg, J.G. Farjon.

In deze verklaring staat vermeld:

Samen met Joannes Franssen van Valkenburg is Joannes Brouwers op zondag 30 augustus 's middags naar de kermis van Walem gegaan.

In de herberg van de weduwe Heuts, waar "dansspel" is, drinken ze een glas bier en vervolgens begeven ze zich naar het huis van Cornelis Nuggelmans (waar 'n glas brandewijn wordt gedronken).

Op het moment van hun vertrek komt de "speelman" van de weduwe Heuts binnen met zijn viool en vraagt of ze nog even willen blijven.

Na enige tijd gaan ze samen naar het huis van Vrusch waar een avondspel zal worden gehouden.

Op een bepaald moment krijgt Peter Pluijmackers van Overheek onenigheid met Hendrik Sloeders, hetgeen uitmondt in een handgemeen tussen een aantal aanwezigen.

De dochters van Vrusch en enkele vrienden zetten de herrieschoppers buiten en sluiten de poort. De rebelmakers slaan op poort en ramen en roepen: "Honsvotten, compt uijt".

Als het rustig is op straat, vragen Hendrik Sloeders en Meys van den Driesch van Voerendaal aan Francis Willems en Joannes Franssen of deze hen willen vergezellen tot Klimmen.

Op Dolberg komen 'n aantal personen vanachter heggen vandaan en vallen de bovengenoemde personen aan, eerst met stenen en vervolgens met knuppels met als gevolg bovengenoemde afloop.

Brandwonden

Joannes Jacobus Wijnants, zoon van burgemeester Hubertus Wijnants, bezwijkt op 19 oktober 1769 aan een groot aantal brandwonden, zoals blijkt uit een verklaring van chirurgijn Kerckhoffs: " zijnde seer verbrandt als den geheelen rugge, rechten arm tot bijna aan de handt en bijnaer sijnen geheelen buijck tot over den naevel". De oorzaak van de brandwonden staat niet vermeld.

Steekpartij

Op 12 juli 1772 krijgt Joannes Martinis, afkomstig van Slenaken en werkzaam bij Cornelis Boshouwers op de hof van Walem, opdracht om samen met Nelis Bonten naar de paarden in de wei te gaan kijken. Buiten aangekomen horen ze "jouchelen". Als ze "tegenjouchelen", worden ze voor "honsvotten" uitgescholden door een zestal personen waarvan herkend worden Joannes Schepers en Joannes Schoenmaekers, beiden afkomstig uit Ransdaal. Het komt vervolgens tot een handgemeen. Joannes Schepers slaat met een "hoijgaffel" toe. Op het lawaai snellen Matthijs en Hans Werner Didden toe. Matthijs wordt hierbij neergestoken.

Joannes Martinus vlucht snel naar huis en verklaart later voor het gerecht verder niets van de vechtpartij te hebben gezien.

Jagerspech

22 juli 1775 wordt schepen Joannes Joseph Habets zwaargewond aan zijn hoofd "doch bij sijn vollen verstand" in zijn bed aangetroffen.

Hij verklaart dat hem het volgende is overkomen: De vorige avond begaf hij zich tussen acht en negen uur naar wat plaatselijk "de cuijck" werd genoemd om daar op "de vos te schieten". Bij het lossen van een schot was de "startschuijve" uit het geweer gevlogen en deze had hem aan zijn hoofd geraakt. Na enige tijd "verduijselt" te zijn geweest, was hij weer "tot sijnen selve" gekomen en naar huis teruggekeerd.

Opgetekend door
Fon Weusten